24.3.2025

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Valtiovarainministeriön lausunto HE 208/2024 vp siirtymäjärjestelyihin

Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Valtiovarainministeriö katsoo edelleen, että hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten mahdollisimman pikainen voimaantulo ja soveltaminen on NPL-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon viivästymisen johdosta kriittisen tärkeää. Kuten aiemmin on tuotu esille, Euroopan komissio päätti 12.2.2025 haastaa eräiden muiden jäsenmaiden ohella Suomen Euroopan unionin tuomioistuimeen, koska ne eivät ole saattaneet NPL-direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöään. Suomi on vastaanottanut komission Suomea vastaan nostaman kanteen 20.3.2025. Kanteessaan komissio pyytää, että unionin tuomioistuin toteaa Suomen rikkoneen NPL-direktiivin mukaisia velvoitteitaan ja määrää Suomen maksamaan komissiolle hyvitys, jonka määrä riippuu siitä, kuinka kauan rikkomus vielä kestää. Suomen osalta tällaisen hyvityksen vähimmäissummaksi on määritetty 1 237 000 euroa. Lisäksi jos rikkomus jatkuu vielä sen jälkeen, kun asiassa annetaan tuomio, Suomi tulisi komission mukaan lisäksi määrätä maksamaan päiväkohtaista uhkasakkoa siihen saakka kunnes rikkomus lopetetaan. Suomen on toimitettava vastineensa unionin tuomioistuimelle 30.5.2025 mennessä (ks. valtioneuvoston kanslian tiedote https://valtioneuvosto.fi/-/komissio-on-nostanut-suomea-vastaan-rikkomuskanteen-eu-tuomioistuimessa).

Samalla valtiovarainministeriö pitää Suomen Perimistoimistojen Liitto ry:n lausunnossa esitettyjä näkökohtia järjestämättömien luottojen jälkimarkkinan häiriöttömän toiminnan turvaamisesta tärkeinä ja asiallisesti perusteltuina. Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 6 §:n nojalla kuluttajaluottojen osalta luotonhallinnointi tulisi antaa sellaisen tahon suoritettavaksi, jolla on oikeus harjoittaa luotonhallinnointia. Ilman siirtymäjärjestelyä asianomaiset järjestämättömien luottojen ostajat ja hallinnoijat eivät luotonhallinnointitoimiluvan käsittelyn aikana pysty harjoittamaan nykyistä liiketoimintaansa kaikilta osin ja luottolaitokset eivät välttämättä pysty toteuttamaan kaikkia suunniteltuja järjestämättömien luottojen siirtoja, jolloin kyseiset luotot jäävät rasittamaan luottolaitoksen tasetta suunniteltua pidemmäksi ajaksi. Siirrettävien luottojen arvo myös muuttuu ajan kulumisen myötä. Koska järjestämättömiä luottoja siirretään luotonostajille säännöllisesti, haittaisi luotonhallinnoijien toimilupien käsittelystä aiheutuva viivästys näiden luottojen jälkimarkkinan toimintaa merkittävästi. Vaikka kyseessä oleva ongelma onkin luonteeltaan tilapäinen, voi asianomaisille järjestämättömien luottojen ostajille ja hallinnoijille ja luottolaitoksille aiheutua haitallisia taloudellisia vaikutuksia. Viime kädessä nämä vaikutukset johtuvat direktiivin täytäntöönpanon viivästymisestä.

Edellä todetun perusteella valtiovarainministeriö katsoo, että ehdotettavaan lakiin olisi asiallisesti perusteltua sisällyttää luotonhallinnoinnin toimiluvanvaraisuutta koskeva siirtymäjärjestely, joka mahdollistaisi hallitun siirtymisen uuteen toimilupajärjestelmään. Lainsäädännön voimaantuloa koskeviin poikkeuksiin voi sisältyä riski siitä, että direktiivin ei katsottaisi olevan saatettu asianmukaisesti voimaan ennen siirtymäkauden

päättymistä. Tämän vuoksi mahdollisen siirtymäjärjestelyn tulisikin olla mahdollisimman tarkoin rajattu sellaisiin oikeushenkilöihin, jotka nykyisin harjoittavat perintätoimintaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvonnan alaisena ja jotka hakevat luotonhallinnoijan toimilupaa ehdotettavan lainsäädännön voimaantulon jälkeen ja joiden voidaan todennäköisesti myös odottaa täyttävän toimiluvan myöntämiselle asetetut edellytykset. Edellytyksenä voisi lisäksi olla se, että oikeushenkilöä ei ole ehdotetun lain tultua voimaan tai voimaantuloa edeltävän kahden vuoden aikana kielletty osaksi tai kokonaan harjoittamasta perintätoimintaa perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 16 §:n 2 momentin nojalla. Tällainen kielto voidaan mainitun säännöksen nojalla määrätä enintään kuudeksi kuukaudeksi, jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö lainsäädännön mukaisia velvoitteitaan vakavasti ja toistuvasti. Lisäksi siirtymäjärjestelyn tulisi ajallisesti olla voimassa vain niin pitkään, kuin toimilupahakemusten asianmukainen käsittely edellyttää. Ottaen huomioon tarve ohjeistaa hakijoita toimiluvan hakemisesta ja toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä toimiluvan käsittelemiselle säädettävä enimmäisaika, siirtymäajan pituus voisi olla kuusi kuukautta lain voimaantulosta. Lisäksi tulisi säätää Finanssivalvonnan toimivallasta kieltää luotonhallinnointitoimintojen suorittaminen ehdotetun siirtymäjärjestelyn nojalla, jos siirtymäjärjestelyn hyödyntämiselle asetettavat edellytykset eivät täyty tai jos on ilmeistä, että oikeushenkilö ei täytä luotonhallinnoijan toimiluvan myöntämisedellytyksiä.

Tällä perusteella valtiovarainministeriö ehdottaa, että hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 33 §:ään voitaisiin lisätä seuraavat säännökset (lisäykset korostettu):

33 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sellaisen järjestämättömän luoton ostamiseen tai hallinnointiin, joka on siirretty luotonostajalle ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Oikeushenkilö, joka on rekisteröity perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) mukaiseksi perintätoiminnan harjoittajaksi, saa 11 §:n estämättä harjoittaa tässä laissa tarkoitettua luotonhallinnointitoimintaa kuuden kuukauden ajan tämän lain voimaantulosta edellyttäen, että:

1) oikeushenkilö hakee luotonhallinnoijan toimilupaa kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta;

2) Finanssivalvonta ei vielä ole antanut päätöstä 1 kohdassa tarkoitettuun hakemukseen;

3) oikeushenkilöä ei ole tämän lain tultua voimaan tai voimaantuloa edeltäneen kahden vuoden aikana kielletty osaksi tai kokonaan harjoittamasta perintätoimintaa perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 16 §:n 2 momentin nojalla.

Finanssivalvonta voi kieltää luotonhallinnointitoimintojen suorittamisen 3 momentin nojalla, jos momentissa säädetyt edellytykset eivät täyty tai jos on ilmeistä, että oikeushenkilö ei täytä luotonhallinnoijan toimiluvan myöntämisedellytyksiä.